

Označevanje nege tekstila in GINETEX

mag. Mojca Lampič
SIST, Ljubljana

Simboli za vzdrževanje so priporočila za nego tekstilnega izdelka. Opozarjajo na postopke, ki jih tekstilno blago dopušča brez ireverzibilnih poškodb.

Mednarodna organizacija za označevanje nege tekstilnih izdelkov (GINETEX) je kot lastnik simbolov za vzdrževanje tekstila dovolila mednarodnemu tehničnemu odboru ISO/TC 38 Tekstilije (tudi evropskemu tehničnemu odboru CEN/TC 248 Tekstil in tekstilni proizvodi), da jih uporabi v standardu EN ISO 3758:2005, Tekstilije - Označevanje nege s simboli, kar pomeni, da ima GINETEX nad simboli ekskluzivne pravice.

V GINETEX je včlanjenih 16 držav (nacionalnih odborov): polnopravne članice so Avstrija, Belgija, Brazilija, Češka, Finska, Francija, Grčija, Italija, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Španija, Švica, Velika Britanija, Tunizija, članica opazovalka pa je Slovenija.

Na svoji generalni skupščini 12. oktobra 1999 je GINETEX Sloveniji dodelil status opazovalke. S tem je SIST kot član GINETEX uradni zastopnik simbolov. SIST ima pravico in dolžnost skrbeti, da se upoštevajo pravilne označbe. V okviru pravil GINETEX je moral SIST ustanoviti slovenski nacionalni odbor GINETEX, ki je hkrati tudi tehnični odbor SIST. Tako je bil 4. oktobra 2000 ustanovljen tehnični odbor SIST/TC OVT Označevanje vzdrževanja tekstila.

Slovenski tehnični odbor SIST/TC OVT spremlja delo mednarodne organizacije za označevanje vzdrževanja tekstilnih izdelkov GINETEX in delo mednarodne delovne skupine ISO/TC 38/SC 2/WG 12 Označevanje nege.

Za prehod Slovenije v polnopravno članstvo GINETEX, ki bo že v letu 2009, so naloge SIST/TC OVT predvsem:

- zagotoviti zakonito strukturo, prilagojeno zakonu države,
- biti neodvisen oziroma avtonomen (posebej pred vsakim trgovskim vplivom),
- zastopati interese članov tekstilne in oblačilne industrije, trgovskih zastopnikov, zakonodajalcev, varstva potrošnikov in drugih zainteresiranih strank za označevanje vzdrževanja,
- biti pristojen za uveljavitev svojih odločitev in
- zagotoviti pravilno uporabo simbolov in zaščito teh zaščitnih znakov.

O samih simbolih naj poudarimo, da se je glede na svetovno harmonizacijo s 1. julijem 2007 spremenil vrstni red simbolov. Pri pisanju simbolov je treba paziti, da so simboli pisani v naslednjem pravilnem vrstnem redu:

- simbol za pranje,
- simbol za beljenje,
- simbol za sušenje,
- simbol za likanje in
- simbol za profesionalno nego.

Primer:

Poudarila bi rada tudi nekaj naslednjih simbolov.

Pravilni simboli na področju beljenja so naslednji:

- Dovoljena je uporaba kateregakoli belilnega sredstva

- Dovoljena je le uporaba oksidativnega belila brez klora

- Beljenje ni dovoljeno

Simboli na področju sušenja:

Poleg simbolov za sušenje v bobnu se lahko pod 5-simbolnim označevanjem postavijo še simboli za naravno sušenje.

Navodila za naravno sušenje so lahko podana v pisni obliki ali v obliki simbolov. Ti so:

- sušenje na vrvi

- sušenje brez ožemanja

- sušenje na ravni podlagi

- sušenje v senci

Za označitev profesionalne nege se lahko dodajo naslednji simboli:

- normalni postopek za profesionalno mokro čiščenje

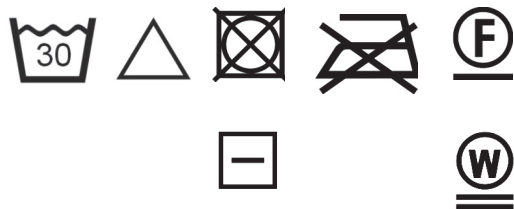
- blag postopek za profesionalno mokro čiščenje

- zelo blag postopek za profesionalno mokro čiščenje

Prav tako kot pri simbolih za naravno sušenje mora biti simbol za profesionalno mokro čiščenje postavljen pod simbolom za profesionalno kemično čiščenje.

Primer:

Pri označevanju profesionalne nege se ne sme več uporabljati simbol:

 - kemično čiščenje v vseh topilih

V standardu SIST EN ISO 3758:2005, ki vsebuje vse simbole za označevanje nege, je vključen tudi slovar dodatnih izrazov, s katerimi naj bi še bolj zaščitili izdelke. Tako se poleg simbolov za označevanje nege tekstila lahko uporabijo še naslednji dodatni izrazi:

- odstraniti ... pred pranjem
- prati ločeno
- prati z izdelki podobnih barv
- oprati pred uporabo
- prati obrnjeno narobe
- ne ožemati ali ovijati
- uporabiti le vlažno krpo
- ne dodajati mehčalca za perilo
- takoj odstraniti
- likati le na hrbtni strani
- ne likati dekoracije
- likanje preko krpe
- sušiti na ravni podlagi
- ne uporabljati optičnih belil
- uporabiti mrežico za pranje
- ne likati s paro
- likati le s paro
- ne namakati
- priporočeno likanje s paro
- pri sušenju se izogibati neposrednemu viru toplote
- oblikovati vlažno
- sušiti na vrvi
- oblikovati in sušiti na ravni podlagi
- sušiti brez ožemanja
- ne sušiti na soncu.

Standard SIST EN ISO 3758:2005 je preveden tudi v slovenščino, tako da ga lahko kupite tudi v slovenskem jeziku.

Trenutno je standard v postopku revizije. Spremembe bodo predvidoma naslednje:

- verjetno se bo spremenil simbol za postopek beljenja; črni prekržani trikotnik za prepoved beljenja bo verjetno zamenjan s praznim prekržanim trikotnikom;
- simbol za pranje pri 70 °C bo umaknjen;
- dodan bo večji izbor simbolov za naravno sušenje.

Predvidoma bo novi revidirani standard SIST EN ISO 3758 izdan konec leta 2009, do takrat pa je seveda treba upoštevati simbole, navedene v SIST EN ISO 3758:2005.

Za simbole za industrijsko pranje pa je bila v okviru mednarodnega tehničnega odbora ISO/TC 38 ustanovljena nova delovna skupina ISO/TC 38/SC 2/ WG 9 Industrijsko pranje, ki pripravlja delovni osnutek standarda ISO/WD 30023, Textiles - Care labelling code using symbols for workwear to be industrially laundered. Predvidoma naj bi standard izšel v prvi polovici leta 2010.